

Andics Erzsébet (1902–1986)

Dr. Andics Erzsébet (1902-1986)

Történész, egyetemi tanár, az MTA tagja. 1918-ban fiatalon lépett be a kommunista pártba, illetve annak ifjúsági szervezetébe. A tanácsköztársaság alatti tevékenysége miatt Bécsbe emigrált, és ott kezdte meg egyetemi tanulmányait, amelyet a Szovjetunióban fejezett be, ahová fogolycsere-egyezmény keretében került. Előbb tudományos kutató volt, majd főiskolákon tanított, 1937-1941 között a Moszkvai állami Egyetem tanára. (1940-től kandidátus.) A háború alatt antifasiszta iskolát vezetett Krasznogorszkban. 1945 januárjában az Ideiglenes nemzetgyűlés tagjaként tért haza (bár szovjet állampolgárságát is megtartotta), majd az 1945-ös és 1947-es választásokon is az MKP országos listájáról jutott be a parlamentbe. (1957-ben fosztották meg parlamenti mandátumától.) 1946–1953-ig a KMP, majd MDP pártfőiskoláján dolgozott, 1948–1950-ig a budapesti közgazdaságtudományi egyetemen tanított. 1949-ben Kossuth-díjat kapott, majd egy évvel később az MTA rendes tagja lett. 1950 és 1958 között a Magyar Történelmi Társulat, 1956-ig az Országos Béketanács elnöke is volt. 1950-től az ELTE bölcsészkarán az új- és legújabb kori magyar történeti tanszék vezetője. Jelentős állami és párttiszségeket töltött be: 1948–1965-ig az MDP KV, 1949–1957-ig az Elnöki Tanács tagja, 1953–54-ben az oktatásügyi miniszter első helyettese, 1954–56-ban az MDP KV Kulturális Osztályának a vezetője. A forradalmat követően férjével, Berei Andorral együtt a Szovjetunióba emigrált, ahonnan 1958-ban tértek vissza. Ezt követően 1974-es nyugalomba vonulásáig „csupán” egyetemen tanított, mert bár 1956 novemberében „hűségesküt” tett az új vezetésnek, de rákosista múltja miatt félreállították, mint közéleti szereplőt. Az egyetemen előbb XX. századi magyar történelemmel, majd jobbra az 1848/1849-es szabadságharc kérdéseivel foglalkozott. A történelemtanítás ügyére brosúráival, szakkönyveivel és tanulmányaival, valamint a tanárképzésben betöltött negyedszázados tevékenységével hatott, főleg az ún. ötvenes években meghatározó módon.

Művei:

- *A legújabb kor. In: Demokrácia és köznevelés. Országos Köznevelési Tanács, Budapest, 1945. 397- 412.*
- *Munkásosztály és nemzet. 2. kiad. Szikra, Budapest,, 1946.*
- *Az egyházi reakció 1848-49-ben : 9. ...a kat. főpapok nyílt állásfoglalása a nemzeti függetlenséggel szemben : összefoglalás. MDP, Budapest,, 1949.*
- *A magyar munkásmozgalom az 1914-1918-as világháború alatt. Magyar Történelmi Társulat, Budapest,, 1950. (A történettudomány kérdései sorozat)*
- *Az 1914-18-as világháború és a magyar szociálsoviniszták: részlet egy nagyobb tanulmányból: a "Marxizmus-leninizmus kérdései" tanf. ... anyagának feldolgozásához: a 2 és 1 éves pártfőiskola számára. Szikra, Budapest,, 1950.*
- *A magyarországi munkásmozgalom az 1848-1849-es forradalomtól és szabadságharctól az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Forradalomig. Szikra, Budapest,, 1954. (Az MDP Pártfőiskolája Magyar Párttörténeti Tanszék sorozata)*

Irodalom:

- *Bogyay Tamás: Történetírás-történetkutatás. Új Látóhatár, 1979. 3–4. sz.*
- *Diószegi Mária: Andics Erzsébet műveinek bibliográfiája. Történelmi Szemle, 1982. 3. sz. 587-594. I.*

- *Erényi Tibor: Andics Erzsébet. Párttörténelmi Közlemények, 1986. 2. sz.*
- *Ember Győző: Andics Erzsébet. Magyar Tudomány, 1986. 12. sz.*
- *Glatz Ferenc – Kosáry Domokos: Tudományunk az ötvenes években. Az átpolitizált történelem. Interjú, riporter Lukácsi Béla. Élet és Tudomány, 1990. 23. sz.*

<http://www.bessenyei.hu/dokum/memo/andicskep.jpg>